

Podlasie

W XI w. Podlasie znajdowało się pod wpływem Rusi Kijowskiej. W 1253 r. w Drohiczynie książę Daniel został koronowany na króla Rusi. Po śmierci księcia Jerzego Bolesława Trojdenowicza w 1340 r. państwo halicko-włodzimierskie podzielono między Polskę i Litwę. Po zawarciu w 1569 r. unii lubelskiej zachodnia część regionu weszła w skład Korony, a południowo-wschodnia pozostała przy Litwie.

Po rozbiorach Bug podzielił ten obszar znowu na dwie części: północną, która stała się częścią zaboru rosyjskiego, i południową, początkowo należącą do zaboru austriackiego, później do Księstwa Warszawskiego, a wreszcie – do podległego Rosji Królestwa Polskiego. Po I wojnie światowej Podlasie wróciło do odrodzonej Rzeczypospolitej.

W okresie wpływów Rusi Kijowskiej na Podlasiu dominowało prawosławie. Po chrystianizacji Litwy coraz większe wpływy zdobywał tu Kościół łaciński. Po zawarciu unii brzeskiej większość wyznawców prawosławia została unitami, choć część wiernych, niższego duchowieństwa oraz mnichów nie

■ Prawosławna cerkiew św. Niewiast Niosących Wonności w Czarnej Białostockiej.

■ Wnętrze prawosławnej cerkwi Św. Trójcy w Hajnówce.

zgodziła się na to. W czasach zaborów zlikwidowano unię w Imperium Rosyjskim: najpierw, w 1839 r., na ziemiach bezpośrednio wcielonych do Rosji (Podlasie Północne), a w 1875 r. w Królestwie Polskim (Podlasie Południowe).

Po odrodzeniu Rzeczypospolitej cerkwie uważano za symbol rosyjskiego panowania. Władze państwowe odbierały prawosławnym być świątynie unickie i przekazywały je Kościołowi rzymskokatolickiemu, bo w większości miejscowości nie było już grekokatolików. Wiele cerkwi zburzono, szczególnie w 1938 r. Wtedy na Chełmszczyźnie i Podlasiu Południowym władze Rzeczypospolitej zniszczyły w sumie około 130 prawosławnych obiektów sakralnych.

Powojenne wysiedlenia Ukraińców z lat 1944–1947 dotyczyły również Podlasia Południowego. Świątynie zostały bez opiekunów. W latach 80. XX w. nastąpił intensywny rozwój budownictwa cerkiewnego. Był on odpowiedzią na lokalne potrzeby duszpasterskie.

Hajnówka – CERKIEW ŚW. TRÓJCY

Cerkiew Św. Trójcy w Hajnówce jest jednym z najciekawszych przykładów nowoczesnej architektury sakralnej w Polsce. Jej projektant stworzył wyjątkowe dzieło, za które uhonorowano go m.in. Nagrodą św. Brata Alberta.

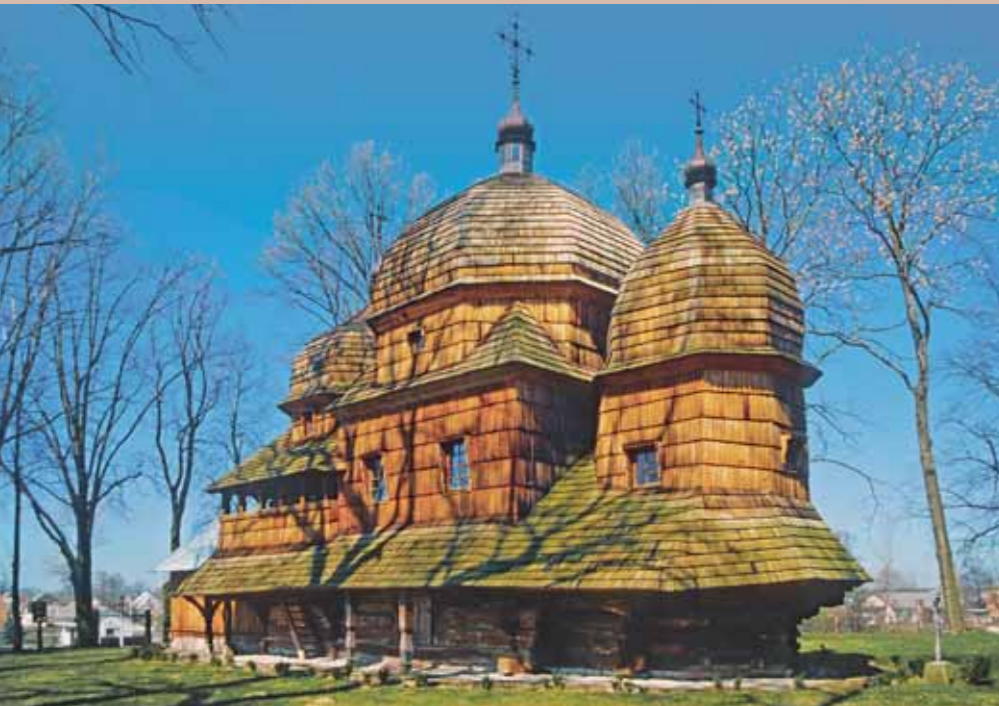
Hajnówka słynie z dwóch niezależnych od siebie konkursów muzyki cerkiewnej, na które przyjeżdżają chóry z całego świata. Głównym miejscem przesłuchań i koncertów jednego z festiwali jest nowoczesna prawosławna świątynia Św. Trójcy. Kamień węgielny pod jej budowę został położony 14 października 1973 r. Wznoszenie i wyposażanie tej architektonicznej perełki na skraju Puszczy Białowieskiej trwało prawie 20 lat. Cerkiew może zachwycać pod wieloma względami: ma dwie kondygnacje i siedem ołtarzy, w środku może zmieścić się nawet 5000 osób, a wieża wraz z kopułą i krzyżem sięga 50 m. Imponującą polichromię wnętrza wykonał w latach 1986–1990 grecki artysta Dymitrios Andonopulos. Świątynię poświęcono 11 października 1992 r.

Hajnówka

Kaplica boczna w jednym ze skrzydeł cerkwi Św. Trójcy. Po prawej stronie widać jednorzędowy ikonostas – jeden z wielu w nieregularnej bryle świątyni.

Chotyniec – CERKIEW NARODZENIA BOGURODZICY

Jedna z trzech najstarszych drewnianych cerkwi w Polsce. Wyjątkowego uroku dodaje jej galerijka nad babińcem, na którą prowadzą strome schody, znajdujące się od południa.

Nie można dokładnie określić daty powstania cerkwi Narodzenia Bogurodzicy w Chotyńcu. Najnowsze badania przemawiają za tym, że wzniesiono ją przed 1600 r. Bez wątplenia jest to jedna z trzech najstarszych drewnianych cerkwi w Polsce. O jej wieku świadczą między innymi drzwi w południowej ścianie nawy. Świątynia ma konstrukcję zrębową, co doskonale widać poniżej daszku okapowego, przebiegającego w połowie wysokości ścian i wspartego na słupach oraz rysiach (wystających belkach zrębu). Jedynie przedsionek, dobudowany w 1925 r., różni się od pozostałych części cerkwi – jego konstrukcja jest słupowa. Warto zwrócić uwagę na dwukondygnacyjny babińiec z podcieniem i trzy odmienne kopuły na tamburach nad babińcem, nawą i prezbiterium.

Chotyniec

Fragment polichromii ukazuje scenę wyjścia ludzi z grobów na Sąd Ostateczny, a ikona chramowa ikonostasu przedstawia Narodzenie Bogurodzicy, czyli wezwanie świętyni.